

Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0)

Journal of Geography and Urban Space Development Vol. 12, No.3 (Autumn 2025) – Serial Number 30

An Analysis of Good Governance in Semnan Province, Iran (Case Study: Urban Localities of Semnan Province)

Aliakbar Taghipour¹

Associate Professor in Geography and Urban Planning, School of Earth Sciences, Damghan University, Damghan, Iran

Mohammad Kazem Shams Pouya

PhD in Geography and Urban Planning, School of Earth Sciences, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran

Received: 4 December 2023

Accepted: 22 April 2024

PP. 116-138

Abstract

In the new ways of managing government affairs, civil society and people are also involved in decision-making. In this regard, a good urban governance is a new model that has attracted the attention of scientific areas and various institutions. Governance is compared to the traditional methods and processes of government decision-making and policy-making, which are usually top-down and non-participatory processes without the involvement of actors, groups, individuals and non-governmental stakeholders, as a collaborative decision-making process. Therefore, the present article was carried out with the aim of measuring the status of competent governance components in the urban areas of Semnan province. In this context, 220 questionnaires were distributed among citizens in 8 cities of Semnan province by random sampling method. Data and variables were also analyzed in spss software. Friedman's ranking test was used to analyze the data, and ANOVA to determine the difference between the means. The results showed that among the components of good governance, the components of participation, rule of law, efficiency and effectiveness, responsibility, accountability and transparency are the most and least important, respectively. Also, there is a significant difference between the average of the studied cities. On this basis, the situation of good governance components in the urban areas of Semnan province is considered unfavorable. Weak governance can lead to Non-participation of citizens in urban affairs and citizens' distrust to managers and official elements of the governance system. On the other hand, good governance can lead to the convergence of citizens, their trust in the government and official institutions, and fair distribution of services and infrastructures, which is effective in increasing efficiency and effectiveness.

Keywords: Semnan Province, Accountability, Good Urban Governance, Responsibility, Participation.

¹. Corresponding author. Email: a.taghipour@du.ac.ir

Extended Abstract

1. Introduction

Traditional governmental organizations, due to their inherent structural rigidity, lack the capacity of managing the rapid and disjointed transformations characteristic of modern urban societies. Complex, dynamic, and multifaceted urban environments demand high-level managerial capabilities, the faculties that the framework of good urban governance is uniquely equipped to provide. The demand for governance shows deeper systemic aspirations for equitable access to power and resources among groups and individuals currently marginalized from the socio-political domain. In contrast to traditional top-down decision-making and policy processes that are typically non-participatory and exclude non-governmental actors, stakeholders, and the citizenry, governance is now defined as the process of collaborative decision-making.

The significance of good governance will be magnified since the national planning and management systems in Iran are characterized by highly centralized decision-making and a distinct lack of participatory engagement. Researchers have been criticizing these administrative structures at various levels. Accordingly, applying participatory approaches, transparent procedures, and democratic paradigms was considered essential for this research and for the broader establishment of a good governance model. The primary purpose of this research was to assess the status of good governance indicators in Semnan Province, Iran. To this end, this study sought to assess the current state of governance in the urban localities of Semnan Province.

Semnan is amongst the most expansive provinces of Iran, with the city of Semnan as its administrative center and most populous city. According to the 2016 National Population and Housing Census, this province holds a population of 702,360 people.

2. Method

This applied research used a descriptive-analytical method. The statistical population comprised 560,502 urban residents of the eight counties of Semnan Province. A random sampling technique was utilized to select participants from this population. To determine the sample size, the Cochran Formula was used:

$$n = \frac{t^2 pq}{d^2}$$

where, $p = 0.5$, $q = 0.5$, $t = 1.96$, and $d = 0.07$. The initial calculation yielded a sample size of 196 participants. To increase statistical precision, this number was increased to 225. After excluding incomplete questionnaires, a final total of 220 questionnaires was analyzed. The questionnaires were structured to align with the research framework and objectives and used a five-point Likert scale. This scale has five equal intervals, allowing respondents to express their level of agreement or inclination towards specific items. According to this scale, numerical values are assigned as very low (1), low (2), moderate (3), high (4), and very high (5).

To ensure content validity, the instrument was reviewed by a panel of academic experts and specialists in the relevant fields. Moreover, the questionnaire's reliability was assessed using Cronbach's Alpha. A coefficient exceeding 0.70 indicates acceptable reliability. Here, the value was calculated at 0.75. The study was performed using SPSS software.

3. Results

The Friedman Test was used to determine the relative importance and ranking of the key components of good governance. The statistical results show that, among the various elements of good governance, the components of participation, rule of law, efficiency and effectiveness, responsibility, accountability, and transparency were ranked in order of decreasing importance.

- Regarding responsibility, the overall status is unfavorable. There were no statistically significant differences in various regions, showing a relatively uniform perception of inadequate responsibility. However, Garmsar is comparatively better than others, while Aradan is worse.

- The accountability dimension was measured as highly unfavorable. Significant variations were observed between different localities, with levels fluctuating between marginal and poor. Sorkheh demonstrated a better status compared to other cities, whereas Garmsar ranked the lowest.

- Transparency was highly unfavorable, with significant disparities between regions. Sorkheh outperformed other localities, while Garmsar experienced the most deficient level of transparency.

- The efficiency and effectiveness component was evaluated as highly unfavorable. Statistically significant differences were found in the study area. Sorkheh reported better outcomes, while Aradan faced the most critical conditions.

- Regarding participation, while the overall status was unfavorable, the cities of Semnan and Sorkheh performed better than other urban centers.

- Regarding following the rules, although the general assessment was unfavorable, Sorkheh was the only locality where the status of this component favorable.

4. Discussion and Conclusion

Weak and inefficient governance can end in people's disengagement and erode public trust in formal administrative structures. Conversely, good governance can create social convergence, bolster public confidence in state institutions, and ensure the equitable distribution of services and infrastructure, all of which inherently enhance systemic efficiency. Overall, good governance is critical for bridging the divide between the state and the citizenry. To strengthen governance in Semnan Province, the following methods are proposed: decentralization of duties and delegation of authority to local levels; expansion of civil society and the strengthening of modern information dissemination methods, particularly web-based platforms to increase public awareness of development projects; the proliferation of e-government services to decrease administrative bureaucracy; and supporting the growth and influence of non-governmental organizations.

Keywords: Semnan Province, Accountability, Good Urban Governance, Responsibility, Participation.

Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0)

مجله جغرافیا و توسعه فضای شهری، سال دوازدهم، شماره ۳، پاییز ۱۴۰۴، شماره پیاپی ۳۰

تحلیلی بر وضعیت حکمروایی شایسته در نقاط شهری استان سمنان^۱

علی اکبر تقی پور (دانشیار جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه دامغان، دامغان، ایران، نویسنده مسئول)

a.taghipour@du.ac.ir

محمدکاظم شمس پویا (دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران)

kpouya1@gmail.com

تاریخ تصویب: ۱۴۰۳/۰۲/۰۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۹/۱۳

صص ۱۳۸-۱۱۶

چکیده

در شیوه‌های نوین اداره امور حکومتی، جامعه مدنی و مردم نیز در تصمیم‌گیری‌ها دخالت داده می‌شوند. در این راستا حکمروایی شایسته شهری الگوواره جدیدی است که مورد توجه محافل علمی و نهادهای مختلف قرار گرفته است. حکمروایی در مقایسه با شیوه‌ها و فرایندهای سنتی تصمیم‌گیری و سیاستگذاری حکومتی که معمولاً بالا به پایین بوده و به صورت فرایندهایی غیرمشارکتی و بدون دخالت بازیگران، گروه‌ها، افراد و ذی‌نفعان غیرحکومتی انجام می‌پذیرد، به مثابه فرایند تصمیم‌گیری مشارکتی تعریف می‌شود. از این رو مقاله حاضر با هدف سنجش وضعیت مؤلفه‌های حکمروایی شایسته در نقاط شهری اصلی و پرجمعیت بخش مرکزی هشت شهرستان استان سمنان صورت پذیرفت. بنابراین ۲۲۰ پرسشنامه در شهرستان‌های استان میان شهروندان به شیوه تصادفی توزیع گردید. نتایج نیز در نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای رتبه‌بندی مؤلفه‌ها از آزمون رتبه‌بندی فریدمن و برای تعیین تفاوت میانگین‌ها از آزمون تحلیل واریانس (آنوا) استفاده گردید. نتایج نشان داد که در میان مؤلفه‌های حکمروایی شایسته به ترتیب مؤلفه‌های مشارکت، قانونمندی، کارایی و اثربخشی بیشترین امتیاز و مؤلفه‌های مسئولیت‌پذیری، پاسخگویی و شفافیت امتیاز کمتری را کسب کردند. همچنین اختلاف معنی‌داری بین میانگین شهرهای سمنان، شاهرود، دامغان، گرمسار، مهدیشهر، سرخه، میامی و آرادان وجود دارد. بر این مبنا وضعیت مؤلفه‌های حکمروایی شایسته در نقاط مورد اشاره ضعیف ارزیابی می‌گردد. حکمروایی ضعیف می‌تواند مشارکت‌گریزی شهروندان و بی‌اعتمادی شهروندان به مدیران و عناصر رسمی نظام حکمروایی را در پی داشته باشد. در مقابل حکمروایی شایسته می‌تواند منجر به همگرایی شهروندان، اعتماد آنان به دولت و نهادهای رسمی و توزیع عادلانه خدمات و زیرساخت‌ها گردد که خود در افزایش کارایی و اثربخشی مؤثر است.

کلیدواژه‌ها: استان سمنان، سیاستگذاری، حکمروایی شایسته شهری، حکومت.

^۱ مقاله حاضر مستخرج از طرح پژوهشی با عنوان: بررسی جایگاه حکمرانی در احقاق حقوق شهروندی، وفاق و وحدت ملی (نمونه موردی: استان سمنان) می‌باشد.

۱. مقدمه

سازمان‌های دولتی به علت برخورد همه جانبه توانایی مدیریت تغییرات سریع و گسترده جامعه شهری را ندارند. محیط شهری پیچیده، پویا و متنوع، مستلزم ظرفیت بالای مدیریت است که حکمروایی خوب شهری قابلیت فراهم کردن آن را دارد (برنامه هیئات سازمان ملل متحد^۱، ۲۰۰۹، ص. ۱۲).

تا دهه ۱۹۸۰ میلادی فرض اولیه و غالب آن بود که حکومت‌ها دارای اقتدار و ظرفیت لازم برای اداره و حکومت هستند (برک پور و اسدی، ۱۳۸۸)؛ لیکن با بروز مسائل پیچیده‌ای مانند فقر، عدم تعادل‌های زیست محیطی و... که حکومت‌ها مانند گذشته قادر به رفع آن نبودند و همچنین رشد نیازها و انتظارات شهروندان همراه با کاهش اعتماد به حکومت، حرکت به سمت رویکرد حکمروایی شایسته آغاز گردید (موسبرگر^۲، ۲۰۰۷) و (محمدی ده چشمه و علیزاده، ۱۳۹۳، ص. ۵۳).

در واقع، نظریه‌هایی مانند پر مسئولیت بودن دولت (آنتونی گیدنز)، نظریه بحران مشروعیت دولت (یورگن هابرماس^۳) دولت حداقل (رابرت نازیک)^۴ و نظریه عدالت (جان راولز)^۵ همگی بر تغییر از حکومت به حکمروایی تأکید دارند (مهدیزاده، ۱۳۸۰، ص. ۴۹). تقاضا برای حکمروایی، نمود تقاضاهای اساسی‌تر برای دسترسی بیشتر به قدرت و منابع برای گروه‌ها و افرادی است که در حال حاضر از آن طرد شده‌اند (ایوانز، ایوانز و مک لارن^۶، ۲۰۰۵، ص. ۱۲). بانک جهانی^۷ سه اصل عملیاتی "دربرگیرندگی"^۸، "انسجام"^۹ و "پاسخگویی"^{۱۰} را برای مقتدرسازی نهادها مشخص کرده است (بانک جهانی^{۱۱}، ۲۰۱۱) و (فرجی راد و کاظمیان، ۱۳۹۱، ص. ۱۶۶ و ۱۴۵) و (آرایی، قاسمی و معینی‌فر، ۱۳۹۶، ص. ۱۱۹).

تحقق حکمروایی خوب مستلزم کنش متقابل بین نهادهای رسمی، دولتی و جامعه مدنی است (برک پور، ۱۳۸۱، ص. ۳۹) البته لازمه مشارکت مردم در تصمیم‌گیری‌ها تمرکززدایی است (صفایی پور، امانپور و نادری چگنی، ۱۳۹۲، ص. ۱۲۱). فاگوتو و فانگ^{۱۲} (۲۰۰۶) در پژوهش خود بر نقش قدرت و منابع در مشارکت شهروندی؛ هیدن^{۱۳} (۲۰۱۶) به فقدان ظرفیت نهادی و قوانین مناسب، به‌یژه در حوزه برنامه‌ریزی شهری به‌مثابه موانع تحقق حکمروایی خوب؛ متیجسن^{۱۴} و همکاران (۲۰۱۹) بر نقش دگرگون‌کننده شهروندی فعال^{۱۵} در

1. UN-Habitat

2. Mossberger

3. Habermas

4. Robert Nozick

5. John Rawls

6. Evans

7. World Bank

8. Inclusion

9. Cohesion

10. Accountability

11. World Bank

12. Fagotto and Fung

13. Heijden

14. Mattijssen

15. Active Citizenship

تغییر شیوه‌های حکمروایی حکمروایی؛ سازمان همکاری و توسعه اقتصادی^۱ (۲۰۲۲) بر نقش محوری شهروندان در شفاف‌تر کردن و پاسخگوتر کردن مقامات دولتی؛ مرادی‌نیا (۱۳۸۹) بر نقش پررنگ نهادهای دولتی در تصمیم‌گیری‌های تهران و نقش ضعیف مردم؛ گنجی و همکاران (۱۳۹۳) بر تأثیر آموزش‌های شهرداری در افزایش میزان پایبندی مردم به فرهنگ شهروندی؛ حاجی علی زاده و همکاران (۱۳۹۵) بر ارتباط متقابل مشارکت شهروندی و معیارهای حکمروایی شایسته؛ ملک حسینی (۱۳۹۶) بر نقش محوری مؤلفه مشارکت در سمنان به عنوان مهم‌ترین معضل مشارکت؛ و فیروزی و عزیززاده (۱۳۹۶) نیز بر معیار کارایی در تحقق الگوی حکمروایی شایسته در اهواز تأکید نموده‌اند. در این زمینه حکمت‌نیا و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهش خود وضعیت ضعیف حکمروایی در ایلام؛

تقی پور و همکاران (۱۳۹۷) وضعیت ضعیف پاسخگویی، شفافیت، توافق جمعی و قانونمندی در حکمروایی شهری و در نتیجه تأثیر آن در کاهش تمایل به مشارکت در طرح‌های شهری؛ روستایی و همکاران (۱۳۹۷) ارتباط بین رضایت شهروندی از عملکرد شهرداری و کارایی به عنوان شاخص حکمروایی را ارزیابی نموده و بدین نتیجه رسیده‌اند که شاخص اطلاع‌رسانی و آشنایی با حقوق بیشترین تأثیر را بر رضایت از عملکرد شهرداری داشته است. خداپناه (۱۴۰۰) نیز وضعیت شاخص‌های کارایی و اثربخشی، اجماع‌گرایی و عدالت و برابری در اردبیل را در سطح پایینی ارزیابی نموده‌اند.

بررسی تحولات سیاسی- اجتماعی ایران در چند دهه گذشته و نظام حکمرانی در استان سمنان ویژگی‌ها و محدودیت‌هایی مانند دیگر مناطق کشور از جمله، غیر مشارکتی بودن، متمرکز و از بالا به پایین بودن، بخشی‌نگری و جزئی‌نگری و اختلافات نهادی را نشان می‌دهد. با توجه به موارد بیان شده پژوهش حاضر با هدف سنجش مؤلفه‌های حکمروایی شایسته در نقاط شهری اصلی و پرجمعیت بخش مرکزی هشت شهرستان استان سمنان صورت گرفته است.

استان سمنان طبق آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵، از جمعیتی معادل با ۷۰۲۳۶۰ نفر برخوردار بوده است. مساحت این استان برابر با ۹۷،۴۹۱ کیلومتر مربع است که ۵/۹ درصد مساحت کل کشور را شامل می‌شود و از نظر مساحت، هفتمین استان ایران محسوب می‌شود (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵). استان سمنان از ۸ شهرستان تشکیل شده است که عبارتند از: سمنان، دامغان، شاهرود، مهدیشهر، گرمسار، سرخه، میامی و آرادان. در مشاهدات میدانی و همچنین صحبت با شهروندان و برخی صاحبان واحدهای تولیدی، اساتید و نخبگان محلی ۸ شهرستان مهم‌ترین مسائل و چالش‌های شهرستان‌های مذکور؛ به‌ویژه نقاط شهری ذکر گردید. در این میان، در شهرستان سمنان به مواردی همچون پروژه‌های نیمه تمام، وضعیت نامطلوب مسکن و سایر خدمات زیربنایی، بیکاری، رکود واحدهای تولید، کم آبی، اختلافات نهادی، مدیریت متفرق و تمرکزگرایی و سوق دادن امکانات و منابع به مرکز اشاره گردید. در شهرستان دامغان از مواردی مانند مدیریت متفرق (عدم یکپارچگی در مدیریت)، نقش مدیران غیر بومی (عدم تصمیم‌گیری مناسب مدیران به علت عدم

۱. OECD

شناخت منطقه و مشکلات آن)، عدم درک واقعیات توسط مسئولین، تمرکزگرایی و عدم تفکیک وظایف (تضاد منافع) و تفرق سیاسی / تفرق سیاستی نام برده شد. در شهرستان شاهرود به مسائلی همچون تفاوت و تبعیض در برخورداری مناطق از امکانات، ارجحیت دیدگاه‌ها و منافع شخصی بجای منافع سیستم به عنوان یک کل یکپارچه، بی‌توجهی به ظرفیت‌ها و قابلیت‌های مناطق، تبعیض در برخورداری از امکانات، نبود ضمانت‌های اجرایی برای قوانین و عدم پایش و ارزیابی برنامه‌ها، تمرکزگرایی و قدرت از بالا به پایین و کمبود نیروی انسانی متخصص اشاره شد. در شهرستان مهدیشهر از مواردی همچون توسعه دستوری و از بالا به پایین، عدم توازن در اعتبارات و تخصیص ناعادلانه منابع و امکانات و اعتبارات، منازعات و تفرق نهادی، کم‌آبی، بیکاری، عدم توجه به قابلیت‌ها و ظرفیت‌ها و منابع، توزیع نامناسب خدمات و امکانات، ضعف خدمات بهداشتی، آموزشی و پروژه‌های ناتمام نام برده شد.

در شهرستان گرمسار به اختلافات قومی و فرهنگی، جابجایی مکرر مدیران (عدم ثبات مدیران موفق)، کمبود امکانات و خدمات، سوء عملکرد مسئولین، فقدان مدیر بومی متخصص و عدم شناخت درست قابلیت‌های شهرستان توسط مدیران و مسئولان، عدم توجه به نخبگان و راکد ماندن برخی واحدها و فعالیت‌ها؛ در شهرستان سرخه به منازعات نهادی، عملکرد عناصر دولتی، بخشی‌نگری، انتصابات و انتخاب مدیران ناکارآمد، رابطه محوری در انتصابات به جای شایسته‌سالاری، آلودگی‌های زیست‌محیطی، توزیع نامناسب خدمات و امکانات؛ در شهرستان میامی به توسعه نامتوازن، کم‌آبی، بیکاری، ناامنی شغلی و مدیریت متفرق و در شهرستان آرادان از مواردی مانند عدم شفافیت و پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری برخی مدیران، حضور مهاجران و اتباع خارجی، بیکاری، بی‌توجهی به قابلیت‌های شهرستان، وضعیت نامناسب بخش کشاورزی، سفارشی بودن پست‌ها و انتصابات مورددار، و همچنین عدم استفاده از نیروهای نخبه نام برده شد. با تأمل بر آنچه گفته شد می‌توان دریافت که بسیاری از موارد و مشکلات مذکور ریشه در سوء عملکرد مدیران و مسئولین و عدم شفافیت و پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری کنشگران نظام حکمرانی دارد. بر مبنای آنچه تشریح گردید و با توجه به اینکه تاکنون تحقیق خاصی در رابطه با حکمروایی شایسته شهری که در مقیاس استان سمنان صورت پذیرد، انجام نشده است؛ لزوم انجام تحقیقی در این راستا را ضروری می‌سازد.

۲. روش شناسی

این پژوهش از نظر ماهیت و هدف از نوع تحقیقات کاربردی است و از نظر نوع پژوهش، تحقیقی - توصیفی است. جامعه آماری پژوهش ۴۹۰۹۴۸ نفر از جمعیت شهری استان سمنان است که ساکنان شهرهای اصلی و پرجمعیت بخش مرکزی ۸ شهرستان استان سمنان که نقش مکان مرکزی را برای محیط‌های پیرامونی خود ایفا می‌کنند، دربر می‌گیرد. اسامی نقاط شهری مورد مطالعه در جدول شماره ۲ آورده شده است. در این مقاله از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای برای نمونه‌گیری از جامعه آماری استفاده شده است. به عبارت دیگر

در مرحله اول، بخش مرکزی هشت شهرستان استان، و در مرحله دوم شهرهای اصلی و پرجمعیت بخش‌های مرکزی هشت شهرستان که نقش مکان مرکزی برای محیط‌های پیرامونی خود را ایفا می‌کنند، برگزیده شد و در مرحله سوم از هر شهر تعدادی محله انتخاب و پرسشنامه‌ها میان شهروندان به طور تصادفی توزیع گردید. برای تعیین حجم نمونه نیز از فرمول کوکران بهره گرفته شده است (حافظ نیا، ۱۳۸۸، ص. ۱۴۰).

$$n = \frac{t^2 pq}{d^2}$$

در فرمول فوق $p=0/5$ ، $q=0/5$ ، $t=1/96$ و $d=0/07$ در نظر گرفته شد و حجم نمونه برابر با ۱۹۶ نفر به دست آمد. حجم نمونه‌گیری در جدول (۱) آورده شده است.

جدول ۱. حجم نمونه‌گیری از طبقات مختلف جامعه آماری

تعداد نمونه نهایی	تعداد نمونه	نسبت جمعیت منطقه (درصد)	جمعیت محدوده مورد مطالعه (نفر)	اسامی نقاط شهری مورد مطالعه	اسامی بخش‌ها
۷۴	۷۴	۳۸	۱۸۵۱۲۹	سمنان	بخش مرکزی سمنان (به مرکزیت شهر سمنان)
۶۱	۶۱	۳۱	۱۵۰۱۲۹	شاهرود	بخش مرکزی شاهرود (متشکل از شهرهای شاهرود و رویان)
۲۳	۲۳	۱۲	۵۹۱۰۶	دامغان	بخش مرکزی دامغان (متشکل از دامغان، دیباج، کلاته، امیریه)
۲۰	۲۰	۱۰	۴۸۶۷۲	گرمسار	بخش مرکزی گرمسار (به مرکزیت شهر گرمسار)
۱۰	۴	۲	۱۲۴۶۲	سرخه	بخش مرکزی سرخه (به مرکزیت شهر سرخه)
۱۲	۱۰	۵	۲۴۴۸۵	مهدیشهر	بخش مرکزی مهدیشهر (متشکل از شهرهای مهدیشهر، درجزین)
۱۰	۲	۱	۴۵۶۶	میامی	بخش مرکزی میامی (به مرکزیت شهر میامی)
۱۰	۲	۱	۶۳۹۹	آرادان	بخش مرکزی آرادان (آرادان)
۲۲۰	۱۹۶	۱۰۰ درصد	۴۹۰۹۴۸	-	جمع کل

همانگونه که در جدول (۱) پیداست با توجه به روش نسبت‌گیری متناسب با حجم، تعداد پرسشنامه‌های سرخه، میامی و آرادان اندک است. برای اطمینان از اعتبار محتوا، از نظر اساتید دانشگاه و خبرگان بهره گرفته شده است. از این رو پس از مشورت با صاحب‌نظران و اساتید دانشگاه برای افزایش تعمیم‌پذیری و صحت و دقت نتایج تحقیق، تعداد نمونه‌ها از ۱۹۶ به ۲۲۵ نمونه افزایش یافت که پس از حذف موارد ناقص، تعداد ۲۲۰ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در این میان، تعداد نمونه‌های افزایش‌یافته به شهرهای مذکور اختصاص یافت. با این اوصاف تعداد نمونه‌های نهایی در شهرهای سرخه، میامی و آرادان به ۱۰ نمونه و تعداد

نمونه‌های مهدیشهر که جمعیت بیشتری نسبت به شهرهای مذکور دارد به ۱۲ نمونه افزایش یافت. پرسش‌نامه‌ها متناسب با چارچوب تحقیق و اهداف متصور برای آن و به صورت طیف لیکرت پنج گزینه‌ای تنظیم شده است. جهت سنجش پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ استفاده شده است. مقدار آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷، نشانگر پایایی قابل قبول است که در این پژوهش ۰/۷۵ محاسبه گردید. نتایج نیز در نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. در ادامه و در قالب جدول (۲) مؤلفه‌ها و گویه‌های حکمروایی شایسته شهری و منابع مورد استناد آورده شده است.

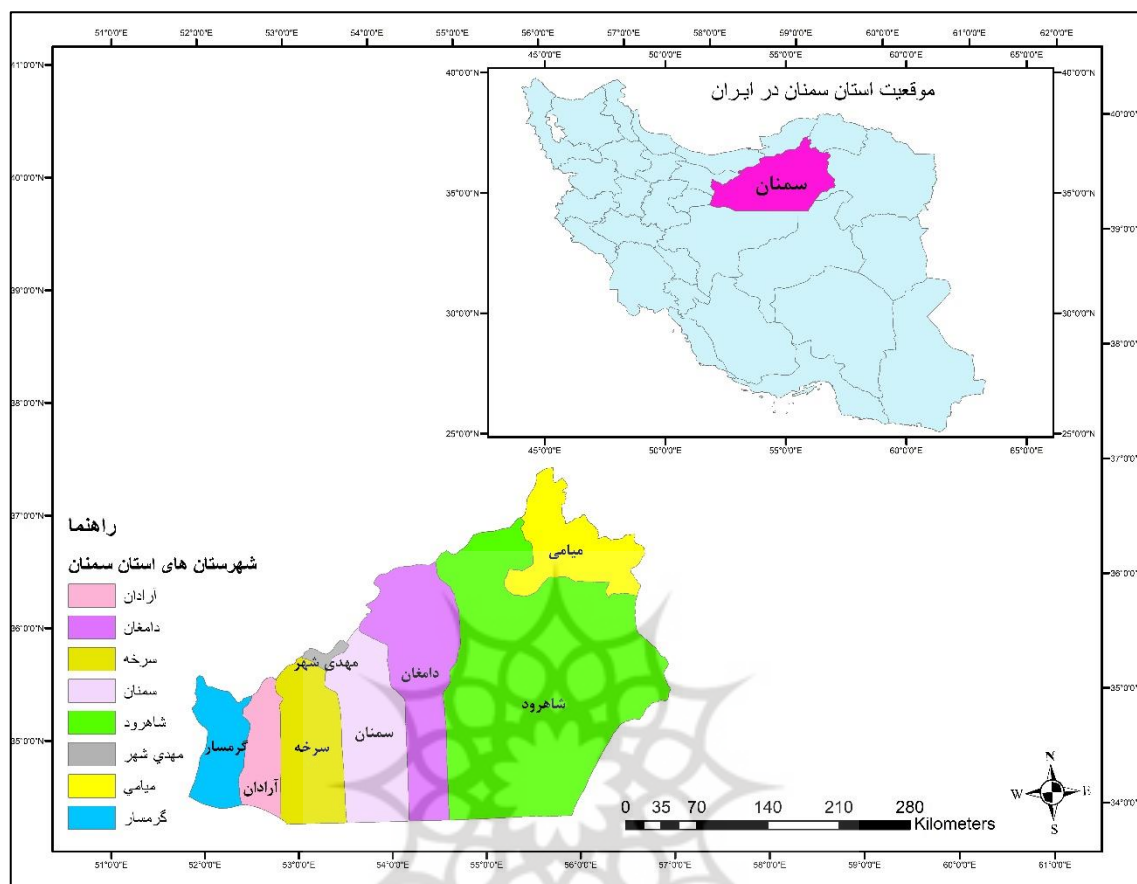
جدول ۲. مؤلفه‌ها و گویه‌های حکمروایی شایسته شهری

مؤلفه‌ها	گویه‌ها
مسئولیت‌پذیری	پیگیری رفع مشکلات شهرستان محل زندگی توسط مردم، پیگیری رفع مشکلات استان محل زندگی توسط مردم، اقدام برای رفع مشکلات شهرستان
پاسخگویی	پذیرفتن کوتاهی و اشتباه در انجام وظایف و مسئولیت‌ها از سوی مسئولین، توجه به نظرات و خواسته‌های شهروندان از سوی مسئولان
مشارکت	دخالت‌دادن مردم در تصمیم‌گیری‌ها، امکان اصلاح و بهتر شدن امور شهر با مشارکت، نقش شهرداری در افزایش مشارکت مردم در مدیریت شهری، نقش شورای شهر در افزایش مشارکت مردم در مدیریت شهری، نقش نمایندگان مجلس در افزایش مشارکت مردم در مدیریت شهری، نقش سازمان‌های مردم-نهاد (غیر دولتی) در افزایش مشارکت مردم در مدیریت شهری، نقش بخش خصوصی در افزایش مشارکت مردم در مدیریت شهری، اعتقاد به حضور و مشارکت زنان در فعالیتهای شهری، ابزاری بودن (عدم تحقق وعده‌های مسئولان) به‌عنوان مانع مشارکت، تمایل به مشارکت در امور شهرستان، تمایل به مشارکت در امور استان
شفافیت	نظرخواهی از شهروندان در مورد طرح‌ها و برنامه‌های عمرانی، دادن اطلاعات به مردم در رابطه با درآمدها و هزینه‌ها توسط سازمان‌های مختلف، دادن اطلاعات به مردم در رابطه با حفظ محیط‌زیست توسط سازمان‌های مختلف
کارایی و اثربخشی	میزان رضایت مردم از موفقیت شهرداری در ارائه خدمات شهری، میزان رضایت مردم از ارائه خدمات توسط سازمان‌های مختلف، میزان رضایت مردم از برنامه‌های سازمان‌های مختلف برای حفظ محیط-زیست، میزان رضایت مردم از انتخاب مدیران بومی (محلی) برای شهرستان، میزان رضایت مردم از توجه مدیران و مسئولین به مسئله اشتغال
قانونمندی	نظرخواهی از مردم برای تغییر اسامی خیابان‌ها، محلات، شهر و شهرستان، میزان پارتی‌بازی و فامیل-بازی در ادارات و سازمان‌های شهرستان، میزان اطلاع مردم از ضوابط و مقررات مربوط به مسائل عمرانی شهرستان، میزان دسترسی مناسب مردم به خدمات شهری، توزیع مناسب خدمات شهری در شهرستان، میزان رعایت حقوق شهروندی در ادارات و سازمان‌های شهرستان، اطلاع از منشور حقوق شهروندی

مأخذ: (استورات^۱، ۲۰۰۶؛ سرینواس^۲، ۱۹۹۶؛ UNDP، ۲۰۰۲؛ UNDP، ۲۰۰۶؛ UNDP، ۲۰۱۱؛ ESCAP، ۲۰۰۶؛ ESCAP، ۲۰۰۹؛ USAID، ۲۰۱۵)

^۱ - Stewart

^۲ - Srinivas

شکل ۱. موقعیت جغرافیایی استان سمنان

استان سمنان از نظر موقعیت جغرافیایی به گونه‌ای است که هرچه از غرب به شرق آن پیش می‌رویم به میزان ارتفاع آن از سطح دریا اضافه می‌شود، به نحوی که شهر گرمسار که غربی‌ترین شهر استان محسوب می‌شود ۸۲۵ متر و شهر شاهرود که شرقی‌ترین استان به‌شمار می‌آید ۱۳۶۵ متر از سطح دریا ارتفاع دارند (عزیزی و لطفی، ۱۳۸۸، ص. ۹۸). متوسط بارش سالانه این استان حدود ۱۴۰ میلی‌متر در سال بوده، که پایین‌تر از متوسط بارش سالانه در سطح کشور (۲۴۰ میلی‌متر) است. بنابراین، انحراف از میانگین بارش اثرات تخریبی شدیدی را به محیط وارد می‌سازد، زیرا حداقل آب مورد نیاز برای زیست نیز فراهم نمی‌شود (کریمی، ۱۳۹۷، ص. ۷۷).

آب و هوای استان سمنان، به‌طور کلی تحت تأثیر جریان‌های هوایی گرم و خشک دشت کویر قرار دارد ولی عواملی چون دوری از دریا، جهت و امتداد کوه‌ها، ارتفاع مکان و وزش بادهای نیز در آب‌وهوای این استان مؤثر هستند. در این استان سه نوع آب‌وهوا را می‌توان مشخص کرد:

– قسمت شمالی استان دارای آب و هوای نسبتاً سرد و خشک در زمستان و معتدل در تابستان است.

قسمت جنوبی استان آب و هوای کویری و نسبتاً گرم و خشک در تابستان و سرد و خشک در زمستان دارد.

شمال شرقی استان دارای آب و هوای نسبتاً سرد و مرطوب در زمستان و معتدل و مرطوب در تابستان است (ولیان و همکاران، ۱۳۹۹، ص. ۱۳۴).

استان سمنان طبق آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵، از جمعیتی معادل با ۷۰۲۳۶۰ نفر برخوردار بوده است که از این تعداد ۵۶۰۵۰۲ نفر جمعیت نقاط شهری و ۱۴۱۸۵۸ نفر جمعیت نقاط روستایی بوده است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵).

در سرشماری ۱۳۹۵، نرخ مشارکت اقتصادی^۱ استان سمنان برابر با ۴۱.۲ درصد، نسبت اشتغال^۲ ۳۷.۹ درصد، نرخ مشارکت اقتصادی مردان ۶۷.۳ درصد و نرخ مشارکت اقتصادی زنان ۱۵ درصد بوده است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵).

بررسی ساختار مطلوب توسعه صنعت، معدن و تجارت استان به لحاظ آمایش سرزمین با توجه به ظرفیت‌های استان حاکی از آن است که رشته فعالیت تولید مواد و محصولات شیمیایی و صنایع غذایی و آشامیدنی، بیشترین فراوانی را در سطح شهرستان‌های استان به لحاظ استعداد استقرار واحد صنعتی دارند. این رشته فعالیت‌ها در حال حاضر سهم ۳۴.۲ درصد از صنایع فعال استان را به خود اختصاص داده‌اند. بررسی سهم ارزش اشتغال و ارزش افزوده بخش‌های اقتصادی حاکی از آن است که در این استان دو بخش کشاورزی و صنعت سهم بالای را به خود اختصاص داده‌اند و هر دو این بخش‌ها از میانگین کشوری به مراتب سهم بالاتری دارند. استان سمنان سهم ۳.۳ درصدی از تعداد کارگاه‌های بخش صنعت کشور، سهم ۱.۴ درصدی از ارزش افزوده و ۲ درصدی از شاغلین صنعت کشور را به خود اختصاص داده است. رشته فعالیت‌های تولید سایر فرآورده‌های معدنی غیرفلزی و صنایع غذایی، ۲۹.۳ درصد از صنایع فعال استان را به خود اختصاص داده‌اند.

استان سمنان ۶ درصد از مساحت و ۰.۹ درصد جمعیت کشور را به خود اختصاص داده است. سهم این استان از ارزش افزوده کشوری در بخش صنعت حدود ۱.۹ درصد و معدن ۰.۱ بوده است. از مهم‌ترین زیرساخت‌های کلیدی در حوزه تولید (صنعتی، معدنی) و تجارت استان سمنان می‌توان به ۱۸ ناحیه و شهرک صنعتی اشاره داشت. همچنین از منظر تعداد واحدهای صنعتی ۳۸.۴ درصد صنایع استان تنها در سه رشته

۱. نرخ مشارکت اقتصادی (نرخ فعالیت): عبارت است از نسبت جمعیت فعال (شاغل و بیکار) ۱۵ ساله و بیش‌تر به جمعیت در سن کار ۱۵

ساله و بیش‌تر، ضرب در ۱۰۰

۲. نسبت اشتغال از تقسیم کل جمعیت شاغل به کل جمعیتی که در محدوده سن کار (۱۵ ساله و بیش‌تر) قرار دارند، به دست می‌آید.

فعالیت و تولید سایر فرآورده‌های معدنی غیرفلزی، صنایع غذایی و مواد و محصولات شیمیایی استقرار دارند. ضمن آنکه ۴۳ درصد از مجموع واحدهای صنعتی استان نیز در شهرستان گرمسار استقرار دارند (مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، ۱۴۰۲).

۳. یافته‌ها

از مجموع ۲۲۰ پرسشنامه مردمی ۵۵ درصد پاسخگویان مرد و ۴۵ درصد نیز زنان بوده است. پاسخ‌دهندگان گروه سنی ۱۸ سال به بالا را دربر می‌گیرد. ۱۹ درصد پاسخگویان دارای مدرک دیپلم، ۶۱ درصد دارای مدرک کارشناسی، ۱۹ درصد دارای مدرک کارشناسی ارشد و ۱ درصد هم دارای مدرک دکترا بوده‌اند. در رابطه با مدت زمان سکونت، پاسخ‌ها به طیف‌های ۲ تا ۵ سال، ۵ تا ۱۰ سال و بالای ۱۰ سال دسته‌بندی شده است. نتایج نشان می‌دهد که ۱۰ درصد شهروندان کمتر از دو سال در محل سکونتشان اقامت داشته‌اند. ۵ درصد، دو تا پنج سال، ۷ درصد، پنج تا ده سال و ۷۸ درصد نیز بالای ۱۰ سال سکونت داشته‌اند. در این پژوهش برای بررسی اهمیت و رتبه‌بندی تأثیرگذاری مؤلفه‌های کلیدی حکمروایی شایسته از آزمون فریدمن استفاده شده است که نتایج آن در جدول (۳) اشاره شده است.

جدول ۳. نتایج تحلیل آزمون فریدمن

رتبه	میانگین رتبه	مؤلفه‌ها
۳	۴/۴۱	مسئولیت‌پذیری
۵	۲/۹۹	پاسخگویی
۶	۲/۱۷	شفافیت
۴	۳/۷۰	کارایی و اثربخشی
۱	۵/۷۷	مشارکت
۲	۵/۲۱	قانونمندی

نتایج آزمون فریدمن نشان می‌دهد در میان مؤلفه‌های حکمروایی شایسته به ترتیب مؤلفه‌های مشارکت، قانونمندی و مسئولیت‌پذیری از بیشترین امتیاز و میانگین و مؤلفه‌های کارایی و اثربخشی، پاسخگویی و شفافیت از کمترین میانگین و رتبه برخوردارند. در ادامه برای تعیین تفاوت در میان مؤلفه‌ها در جوامع آماری مختلف از آزمون آنوا استفاده شده است که نتایج آن در جداول (۴) و (۵) آورده شده است.

جدول ۴. آمار مربوط به متغیرها در جوامع آماری

اسامی مؤلفه‌ها	اسامی شهرستان‌ها	میانگین	انحراف معیار	خطا استاندارد	سطح اطمینان ۹۵ درصد	
					کران بالا	کران پایین
مسئولیت پذیری	سمنان	۲/۶۱۲۶	۰/۷۵۵۶۹	۰/۱۲۴۲۴	۲/۳۶۰۷	۲/۸۶۴۶
	شاهرود	۲/۵۵۰۴	۰/۶۸۵۷۷	۰/۱۰۴۵۸	۲/۳۳۹۳	۲/۷۶۱۴
	دامغان	۲/۴۹۳۶	۰/۸۷۴۴۵	۰/۱۲۱۲۶	۲/۲۵۰۱	۲/۷۳۷۰
	گرمسار	۲/۹۷۷۸	۰/۸۳۰۶۳	۰/۲۱۴۴۷	۲/۵۱۷۸	۳/۴۳۷۸
	مهدیشهر	۲/۶۶۶۷	۰/۸۳۵۷۱	۰/۲۹۵۴۷	۱/۹۶۶۰	۳/۳۶۵۳
	میامی	۲/۵۱۸۵	۰/۸۱۸۲۷	۰/۱۹۲۸۷	۲/۱۱۱۶	۲/۹۲۵۴
	سرخره	۲/۷۶۶۱۶	۰/۹۳۷۱۸	۰/۳۵۴۲۲	۱/۸۹۵۲	۳/۶۲۸۷
	آرادان	۲/۴۰۲۸	۱/۰۲۸۵۳	۰/۲۹۶۹۱	۱/۷۴۹۳	۳/۰۵۶۳
	مجموع	۲/۵۸۰۷	۰/۸۱۱۳۱	۰/۰۵۸۵۵	۲/۴۶۵۲	۲/۶۹۶۲
پاسخگویی	سمنان	۲/۰۹۴۶	۱/۰۵۹۶۰	۰/۱۷۴۲۰	۱/۷۴۱۳	۲/۴۴۷۹
	شاهرود	۱/۹۶۵۱	۰/۸۶۱۸۶	۰/۱۳۱۴۳	۱/۶۹۹۹	۲/۲۳۰۴
	دامغان	۱/۷۱۱۵	۰/۸۳۶۳۴	۰/۱۱۵۹۸	۱/۴۷۸۷	۱/۹۴۴۴
	گرمسار	۱/۵۶۶۷	۰/۷۵۲۷۷	۰/۱۹۴۳۷	۱/۱۴۹۸	۱/۹۸۳۵
	مهدیشهر	۲/۱۸۷۵	۰/۹۶۱۳۰	۰/۳۳۹۸۷	۱/۳۸۳۸	۲/۹۹۱۲
	میامی	۱/۶۳۸۹	۰/۷۶۳۲۳	۰/۱۷۹۸۹	۱/۲۵۹۳	۲/۰۱۸۴
	سرخره	۲/۶۴۲۹	۰/۵۵۶۳۶	۰/۲۱۰۲۸	۲/۱۲۸۳	۳/۱۵۷۴
	آرادان	۲/۱۶۶۷	۱/۱۳۴۸۵	۰/۳۲۷۶۰	۱/۴۴۵۶	۲/۸۸۷۷
	مجموع	۱/۹۰۶۳	۰/۹۱۳۲۹	۰/۰۶۵۹۱	۱/۷۷۶۲	۲/۰۳۶۳
شفافیت	سمنان	۱/۶۰۳۶	۰/۶۴۲۳۲	۰/۱۰۵۶۰	۱/۳۸۹۴	۱/۸۱۷۸
	شاهرود	۱/۷۵۹۷	۰/۷۸۷۸۹	۰/۱۲۰۱۵	۱/۵۱۷۲	۲/۰۰۲۲
	دامغان	۱/۵۷۶۹	۰/۶۷۹۹۸	۰/۰۹۴۳۰	۱/۳۸۷۶	۱/۷۶۶۲
	گرمسار	۱/۳۱۱۱	۰/۵۵۵۸۷	۰/۱۴۳۵۳	۱/۰۰۳۳	۱/۶۱۸۹
	مهدیشهر	۱/۹۱۶۷	۰/۷۲۹۲۱	۰/۲۵۷۸۱	۱/۳۰۷۰	۲/۵۲۶۳
	میامی	۱/۶۸۵۲	۰/۷۴۵۱۱	۰/۱۷۵۶۲	۱/۳۱۴۶	۲/۰۵۵۷
	سرخره	۲/۳۸۱۰	۰/۷۳۱۰۲	۰/۲۷۳۶۰	۱/۷۰۴۹	۳/۰۵۷۰
	آرادان	۲/۰۲۷۸	۰/۲۵۸۹۷	۰/۳۶۳۴۳	۱/۲۲۷۹	۲/۸۲۷۷
	مجموع	۱/۶۸۴۰	۰/۷۶۲۵۲	۰/۰۵۵۰۳	۱/۵۷۵۵	۱/۷۹۲۶
کارایی و اثربخشی	سمنان	۲/۲۴۳۲	۰/۷۵۴۴۵	۰/۱۲۴۰۳	۱/۹۹۱۷	۲/۴۹۴۸
	شاهرود	۲/۴۸۳۷	۰/۷۲۴۰۵	۰/۱۱۰۴۲	۲/۲۶۰۹	۲/۷۰۶۶
	دامغان	۲/۰۲۳۱	۰/۸۵۶۴۹	۰/۱۱۸۷۷	۱/۷۸۴۶	۲/۲۶۱۵
	گرمسار	۱/۹۷۳۳	۰/۹۰۳۵۴	۰/۲۳۳۲۹	۱/۴۷۳۰	۲/۴۷۳۷
	مهدیشهر	۲/۴۵۰۰	۰/۸۴۰۰۷	۰/۲۹۷۰۱	۱/۷۴۷۷	۳/۱۵۲۳
	میامی	۲/۲۵۵۶	۱/۰۰۵۴۱	۰/۲۳۶۹۸	۱/۷۵۵۶	۲/۷۵۵۵
	سرخره	۲/۷۴۲۹	۰/۹۳۶۰۵	۰/۳۵۳۷۹	۱/۸۷۷۲	۳/۶۰۸۶

	آرادان	۱/۸۰۰	۰/۸۹۸۴۸	۰/۲۵۹۳۷	۱/۲۲۹۱	۲/۳۷۰۹
	مجموع	۲/۲۱۶۷	۰/۸۵۰۰۹	۰/۰۶۱۳۵	۲/۰۹۵۷	۲/۳۳۷۷
مشارکت	سمنان	۳/۰۱۵۹	۰/۶۸۷۴۸	۰/۱۱۳۰۲	۲/۷۸۶۷	۳/۲۴۵۱
	شاهرود	۲/۹۶۹۹	۰/۶۷۲۹۴	۰/۱۰۲۶۲	۲/۷۶۲۸	۳/۱۷۷۰
	دامغان	۲/۹۱۱۸	۰/۶۹۴۲۰	۰/۰۹۶۲۷	۲/۷۱۸۵	۳/۱۰۵۰
	گرمسار	۲/۸۴۷۱	۰/۵۸۸۵۷	۰/۱۵۱۹۷	۲/۵۲۱۱	۳/۱۷۳۰
	مهدیشهر	۲/۸۱۶۲	۰/۶۴۷۰۱	۰/۲۲۸۷۵	۲/۲۷۵۳	۳/۳۵۷۱
	میامی	۲/۹۷۳۹	۰/۵۴۷۸۲	۰/۱۲۹۱۲	۲/۷۰۱۴	۳/۲۴۶۳
	سرخره	۳/۰۲۵۲	۰/۷۷۸۰۶	۰/۲۹۴۰۸	۲/۳۰۵۶	۳/۷۴۴۸
	آرادان	۲/۷۷۴۵	۰/۷۲۷۳۲	۰/۲۰۹۹۶	۲/۳۱۲۴	۳/۲۳۶۶
	مجموع	۲/۹۳۷۲	۰/۶۶۲۷۳	۰/۰۴۷۸۳	۲/۸۴۲۹	۳/۰۳۱۵
قانونمندی	سمنان	۲/۹۱۱۲	۰/۴۴۳۳۳	۰/۰۷۲۸۸	۲/۷۶۳۴	۳/۰۵۹۰
	شاهرود	۲/۷۵۰۸	۰/۵۰۷۵۶	۰/۰۷۷۴۰	۲/۵۹۴۶	۲/۹۰۷۰
	دامغان	۲/۸۱۳۲	۰/۵۱۳۵۵	۰/۰۷۱۲۲	۲/۶۷۰۲	۲/۹۵۶۲
	گرمسار	۲/۷۶۱۹	۰/۵۹۸۰۲	۰/۱۵۴۴۱	۲/۴۳۰۷	۳/۰۹۳۱
	مهدیشهر	۲/۷۵۰۰	۰/۳۷۲۶۶	۰/۰۹۶۴۰	۲/۵۲۲۰	۲/۹۷۸۰
	میامی	۲/۷۲۲۲	۰/۴۶۶۰۷	۰/۱۰۹۵۸	۲/۴۹۰۵	۲/۹۵۴۰
	سرخره	۳/۰۲۰۴	۰/۳۷۲۷۹	۰/۱۴۰۹	۲/۶۷۵۶	۳/۳۶۵۲
	آرادان	۲/۸۳۳۳	۰/۶۰۵۵۸	۰/۱۷۴۸۲	۲/۴۴۸۶	۳/۲۱۸۱
	مجموع	۲/۸۱۱۸	۰/۴۹۳۳۲	۰/۰۳۵۶۰	۲/۷۴۱۵	۲/۸۸۲۰

جدول ۵. خروجی آزمون آنوا

		مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره اف	احتمال
مسئولیت پذیری	داخل گروه	۳/۵۷۵	۷	۰/۵۱۱	۰/۷۶۹	۰/۶۱۴
	خارج گروه	۱۲۲/۱۴۶	۱۸۴	۰/۶۶۴	-	-
	مجموع	۱۲۵/۷۲۱	۱۹۱	-	-	-
پاسخگویی	داخل گروه	۱۱/۶۹۴	۷	۱/۶۷۱	۲/۰۸۲	۰/۰۴۷
	خارج گروه	۱۴۷/۶۱۸	۱۸۴	۰/۸۰۲	-	-
	مجموع	۱۵۹/۳۱۲	۱۹۱	-	-	-
شفافیت	داخل گروه	۸/۴۱۹	۷	۱/۲۰۳	۲/۱۵۶	۰/۰۴۰
	خارج گروه	۱۰۲/۶۳۴	۱۸۴	۰/۵۵۸	-	-
	مجموع	۱۱۱/۰۵۳	۱۹۱	-	-	-
اثربخشی کارایی	داخل گروه	۱۰/۴۱۴	۷	۱/۴۸۸	۲/۱۴۵	۰/۰۴۱
	خارج گروه	۱۲۷/۶۱۳	۱۸۴	۰/۶۹۴	-	-
	مجموع	۱۳۸/۰۲۷	۱۹۱	-	-	-
داخل گروه		۰/۹۴۴	۷	۰/۱۳۵	۰/۲۹۹	۰/۹۵۳

مشارکت	خارج گروه	۸۲/۹۴۶	۱۸۴	۰/۴۵۱	-	-
	مجموع	۸۳/۸۹۰	۱۹۱	-	-	-
قانونمندی	داخل گروه	۱/۰۴۸	۷	۰/۱۵۰	۰/۶۰۶	۰/۷۵۰
	خارج گروه	۴۵/۴۳۴	۱۸۴	۰/۲۴۷	-	-
	مجموع	۴۶/۴۸۲	۱۹۱	-	-	-

انحراف معیار بدین معناست که به طور میانگین داده‌ها چه مقدار از مقدار متوسط فاصله دارند. انحراف معیار بزرگ بیانگر پراکندگی قابل توجه داده‌ها است. همانگونه که در جداول سه مشاهده می‌شود انحراف میانگین تمامی مؤلفه‌ها در نقاط مختلف، تقریباً نزدیک به یکدیگر بوده است. خطای استاندارد، تغییر بین میانگین محاسبه شده جامعه و میانگین تعریف شده یا پذیرفته شده، به عنوان مقدار میانگین دقیق را توصیف می‌کند. هر چه نقاط داده، بیشتر در محاسبات میانگین دخیل باشد، خطای استاندارد کمتر خواهد بود. در واقع، هرچه خطای استاندارد کمتر باشد، نمونه، نماینده جامعه کلی خواهد بود. در جدول (۴) خطای استاندارد تمامی مؤلفه‌ها نسبتاً پایین است که نشان می‌دهد اندازه نمونه‌ها کافی بوده و می‌توان به دقت و صحت نتایج امیدوار بود. فاصله اطمینان بیان می‌کند که اگر ۱۰۰ بار نمونه‌گیری تکرار شود و ۱۰۰ فاصله اطمینان ۹۵٪ تولید شود، ۹۵ فاصله شامل پارامتر جامعه خواهند بود و فقط ۵ مورد از این فاصله‌ها شامل میانگین جامعه نمی‌شوند. فاصله اطمینان کوچک دلالت بر انحراف کم در نمونه است. در مقابل فاصله اطمینان بزرگ مشخص می‌کند که انحراف زیادی در بین پاسخ دهندگان موجود است. این مطلب معرف آن است که چگونه پاسخ دهندگان در یک گروه به یکدیگر شباهت دارند.

بزرگ بودن مقدار F نشانه‌ای برای رد فرض صفر است، زیرا مشخص است که صورت بزرگتر از مخرج است. در نتیجه گروه‌ها دارای پراکندگی بین گروهی بیشتری نسبت به پراکندگی درون گروه‌ها هستند. به این ترتیب متوجه می‌شویم که جوامعی که این گروه‌ها را تشکیل می‌دهند، یکسان نیستند. از آنجایی که توزیع نرمال و واریانس نیز ثابت در نظر گرفته شده است، تنها عاملی که باعث تفاوت بین جامعه‌ها است، میانگین است (جدول ۵). بنابراین بر مبنای جداول فوق و آنچه تشریح گردید، فرضیه صفر مبنی بر برابری تفاوت میانگین‌ها رد می‌شود. به عبارت دیگر اختلاف معنی‌داری بین میانگین شهرهای مورد مطالعه وجود دارد. به صورت مبسوط‌تر نتایج زیر قابل استنباط است:

- از منظر مسئولیت‌پذیری به صورت کلی وضعیت نامطلوب است و از نظر تفاوت نیز تفاوت معنی‌داری نبوده و بصورت تقریباً یکنواخت تمامی مناطق مسئولیت‌پذیری نامناسبی را نشان می‌دهند. با این حال گرمسار نسبت به بقیه شهرها وضعیت بهتر و آرادان وضعیت نامطلوب‌تری را تجربه می‌کنند. با توجه به اینکه شهروندان در هر شهرستان برای رفع مشکلات شهرستان عمدتاً با سازمان‌های محدودتری سر و کار دارند، از این رو پیگیری و اقدام جدی جهت رفع مشکلات شهرستان در قیاس با استان امتیاز بالاتری کسب کرده است. در این رابطه شهروندان گرمساری از حیث پیگیری مشکلات شهرستان و اقدام جدی برای رفع

مشکلات نسبت به شهروندان سایر نقاط فعال تر بوده اند. البته اقدام جدی برای رفع مشکلات (بعد عینی و عملی مسئولیت پذیری) در اغلب شهرستان ها امتیاز پایین تری را در قیاس با پیگیری مشکلات (بعد ذهنی مسئولیت پذیری) کسب کرده که حاکی از آن است که اغلب شهروندان به لحاظ بروکراسی اداری حاکم بر استان تا حدی مشکلات را پیگیری می کنند اما اقدام جدی برای رفع مشکلات به ویژه به صورت گروهی کمتر صورت می پذیرد. در بازدیدها و پیمایش ها مشخص گردید که شهروندان آرادانی معتقدند پیگیری ها و اقدام جدی آن ها برای رفع مشکلات شهرستان و استان کمتر مورد توجه قرار می گیرد. عدم مسئولیت پذیری برخی مدیران و مسئولان، تفاوت و تبعیض در توسعه مناطق، تأمین و توزیع ناعادلانه آب، ضعف در خدمات و امکانات بهداشتی - درمان و مدیران غیر بومی که شناخت درستی از مشکلات شهرستان و قابلیت ها و مختصات آن ندارند از جمله مهم ترین دلایلی است که در گفتگوهای مردمی و بازدیدهای میدانی مشخص گردید.

- از منظر پاسخگویی وضعیت بسیار نامطلوب تلقی شده و در برخی نقاط بین مطلوب و نامطلوب امتیازها متفاوت بوده و این تفاوت به صورت معنی دار محسوس است. به عبارت دیگر میانگین تمامی شهرستان ها از سطح متوسط پایین تر است. لیکن سرخه نسبت به بقیه شهرها وضعیتی بهتر و گرمسار وضعیت نامطلوب تری دارند. به عبارت دیگر شهرستان سرخه در هر دو گویه «پذیرفتن کوتاهی و اشتباه از سوی مسئولین» و «توجه به خواسته ها و نظرات شهروندان توسط مسئولین» امتیاز بهتری را نسبت به سایر نقاط کسب کرده است. در این زمینه توجه برخی نهادها همچون شهرداری در بهبود خدمات شهری و برگزاری برخی جلسات مردمی مسئولان با شهروندان اثرگذار بوده است. در رابطه با وضعیت نامطلوب گرمسار در قیاس با سایر نقاط می توان به مواردی همچون جابجایی مکرر مدیران (عدم ثبات مدیران موفق) که منجر به شناخت نامناسب مدیران از شهرستان و در نتیجه عدم استفاده از ظرفیت های شهرستان در همراهی با سوء عملکرد برخی مسئولین و توضیح ندادن مدیران به مردم در رابطه با چالش های شهرستان اشاره کرد که منجر به پاسخگویی ضعیف در این شهرستان شده است.

- از منظر شفافیت وضعیت بسیار نامطلوب تلقی شده و در برخی نقاط بین مطلوب و نامطلوب امتیازها متفاوت بوده و این تفاوت به صورت معنی دار محسوس است. سرخه نسبت به بقیه شهرها وضعیت مطلوب تر و گرمسار وضعیت نامطلوب تری دارند. در این زمینه باید گفت که در شهرستان سرخه «نظرخواهی از شهروندان در مورد طرح ها و برنامه های عمرانی»، «دادن اطلاعات به مردم در رابطه با درآمدها و هزینه ها توسط سازمان های مختلف» و «دادن اطلاعات به مردم در رابطه با حفظ محیط زیست توسط سازمان های مختلف» بیش از سایر نقاط استان است که در نتیجه منجر به امتیاز بالاتر سرخه در قیاس با سایر نقاط شده است. در گرمسار نیز گویه های مؤلفه شفافیت امتیاز کمتری نسبت به سایر نقاط استان کسب کرده است. «دادن اطلاعات مربوط به درآمدها و هزینه ها توسط سازمان ها» و «دادن اطلاعات به مردم در رابطه با حفظ محیط زیست» نسبت به «نظرخواهی از شهروندان در مورد طرح ها و برنامه های عمرانی» امتیاز پایین تری را

کسب کرده است که حاکی از حساسیت سازمان‌ها برای نشر آمار و ارقام مربوط به اطلاعات و داده‌های مالی طرح‌ها و پروژه‌ها و اهمیت کمتر مسائل محیط‌زیستی در نظر مسئولین نسبت به سایر مسائل است. در مجموع، در استان، به‌ویژه گرمسار، غالباً سازمان‌ها علاقه و رغبتی برای شفافیت در زمینه مسائل مالی و اقتصادی مرتبط با پروژه‌ها ندارند و تنها در برخی موارد آمار مربوط به هزینه‌های پروژه‌ها توسط شهرداری در خیابان‌ها و برخی نقاط شهرستان بر روی بنر و... اعلام می‌گردد و شیوه‌های اطلاع‌رسانی برخط و وب‌محور کمتر مورد عنایت قرار می‌گیرد.

- از منظر کارایی و اثربخشی وضعیت بسیار نامطلوب تلقی شده و در برخی نقاط بین مطلوب و نامطلوب امتیازها متفاوت بوده و این تفاوت به‌صورت معنی‌دار محسوس است. سرخه نسبت به بقیه نقاط وضعیتی بهتر و آرادان وضعیت نامطلوب‌تری دارند. در سرخه میانگین چهار گویه از پنج گویه مورد سنجش؛ یعنی «میزان رضایت مردم از موفقیت شهرداری در ارائه خدمات شهری»، «میزان رضایت مردم از ارائه خدمات توسط سازمان‌های مختلف»، «میزان رضایت مردم از انتخاب مدیران بومی (محلی) برای شهرستان» و «میزان رضایت مردم از توجه مدیران و مسئولین به مسئله اشتغال» بالاتر از میانگین استان بوده است که در نتیجه منجر به وضعیت بهتر سرخه در قیاس با سایر نقاط شده است. در آرادان میانگین تمامی متغیرهای مورد بررسی از سطح متوسط استان پایین‌تر بوده است. در این میان متغیر «میزان رضایت از موفقیت شهرداری در ارائه خدمات شهری» در جایگاه پایین‌تری نسبت به سایر متغیرها قرار گرفته است. «وضعیت نامناسب جمع‌آوری زباله در کهن‌آباد و کمبود فضای سبز در آرادان» در زمره برخی از دغدغه‌های مردم بوده است که بر تکالیف و مسئولیت شهرداری می‌افزاید. نتایج مطالعات و بازدیدها نشان داد که نیروهای تحصیل‌کرده کمتر رغبتی برای کار در واحدها و فعالیتهای صنعتی نشان می‌دهند که این مورد هم در سطح استان و هم در آرادان قابل پیگیری است؛ به‌گونه‌ای که در فقدان نیروی بومی و متخصص به ناچار مهاجران، به‌ویژه اتباع افغان جایگزین آنان شده‌اند که در نتیجه، تبعات و پیامدهای اجتماعی و سیاسی را به ارمغان می‌آورد. مواردی از این دست بر کارایی و اثربخشی فرایندها و اقدامات اثر گذاشته است. عدم استفاده از نیروهای نخبه و بیکاری از دیگر مسائلی است که می‌توان بدان اشاره کرد. نیروهای نخبه همچنین از حضور در فعالیت‌ها و مشاغل سیاسی دوری می‌گزینند. بنابراین لازم است زمینه‌های حضور نخبگان در بخش‌های مختلف فراهم شود. نیز، به علت بی‌ثباتی مدیران و به کارگماری مدیران غیر بومی که شناختی از مردم و فرهنگ مردم منطقه ندارند موجب شده است برنامه و ابتکار عملی برای اشتغال‌زایی وجود نداشته باشد. به عبارت دیگر مدیران وقتی ثبات نداشته باشند، نمی‌توانند به درستی از ظرفیت‌های شهرستان و نیروی کار بهره بگیرند. مجموعه موارد مذکور منجر به امتیاز پایین مؤلفه کارایی و اثربخشی در آرادان شده است.

- مؤلفه مشارکت وضعیت نامطلوبی را نشان می‌دهد اما در سمنان وضعیت بهتر از سایر نقاط است. در سمنان متغیر «دخلت دادن مردم در تصمیم‌گیری‌ها» پایین‌ترین میانگین را در میان تمامی متغیرها به خود اختصاص داده است. لیکن شهروندان سمنانی نقش مهمی را برای اصلاح و بهترشدن امور شهرستان با

مشارکت قائل هستند. زنان نیز همچون سایر آحاد جامعه یکی از عناصر نظام حکمرانی شایسته به شمار می‌روند. در سمنان متغیر «اعتقاد به حضور و مشارکت زنان در فعالیت‌های شهری» در قیاس با سایر متغیرها جایگاه بهتری را کسب کرده و «نقش نمایندگان مجلس شورای اسلامی در افزایش مشارکت مردم در مدیریت شهری» پایین‌ترین جایگاه را به خود اختصاص داده است و شهروندان سمنانی نقش نمایندگان مجلس در افزایش مشارکت را نسبتاً ضعیف ارزیابی کرده‌اند. میانگین متغیرهای «نقش سازمان‌های مردم‌نهاد و بخش خصوصی در افزایش مشارکت» نیز پایین‌تر از سطح میانگین استان بوده است. بنابراین موارد پیش‌گفته حکایت از آن دارد که نمایندگان مجلس به‌عنوان یکی از ارکان حکمرانی باید به وعده‌هایی که هنگام انتخابات می‌دهند عمل نموده و در قبال اقدامات خود پاسخگو و مسئول باشند.

یافته‌های تحقیق حکایت از آن دارد که در برخی نقاط استان کاندیداهای نمایندگی مجلس شورای اسلامی با سوء استفاده از احساس محرومیت و تصویرسازی برای گرفتن رأی در هنگام انتخابات بر اختلافات موجود دامن می‌زنند. همچنین با نزدیکی به انتخابات شعارها و وعده‌هایی در مورد تفکیک و جدایی شهرستان و تبدیل برخی روستاها به شهر و آوردن امکانات خاص به مردم آن ناحیه داده می‌شود. شایان ذکر است که ابزاری بودن وعده‌های مسئولان به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین موانع مشارکت از نظر شهروندان به‌ویژه شهروندان سمنانی بوده است، لیکن با تمام این تفاسیر شهروندان سمنانی به اصلاح امور شهرستان خود با مشارکت اعتقاد دارند. میانگین متغیر «تمایل به مشارکت» از سطح متوسط بالاتر بوده است. از این رو از منظر ذهنی تمایل به مشارکت در سطح نسبتاً خوبی قرار دارد، لیکن عدم دخالت دادن مردم در تصمیم‌گیری‌ها که پیشتر اشاره شد و نظرخواهی از مردم در برخی امور از جمله تغییر اسامی واحدها و سکونتگاه‌های زیستی و سایر طرح‌ها و امور عمرانی وضعیت مناسبی را نشان نمی‌دهد.

مؤلفه قانونمندی نیز در مجموع وضعیت نامطلوب تلقی شده اما فقط در سرخه وضعیت نسبتاً مطلوب است. شهر سرخه در متغیرهای «دسترسی مناسب به خدمات شهری (آب، برق، گاز و...)»، «اطلاع از ضوابط و مقررات طرح‌های عمرانی»، «میزان رعایت حقوق شهروندی در ادارات و سازمان‌ها» و «میزان اطلاع مردم از منشور حقوق شهروندی» بالاترین میانگین را در استان کسب کرده و در متغیر «میزان پارتی‌بازی و فامیل‌بازی در ادارات و سازمان‌ها» میانگین پایین‌تری را کسب کرده که باعث شده سرخه وضعیت بهتری را به لحاظ مؤلفه قانونمندی در قیاس با سایر نقاط تجربه نماید. لازم به ذکر است گرمسار، میامی و مهدیشهر نسبت به سایر نقاط وضعیت نامطلوب‌تری را به لحاظ مؤلفه قانونمندی نشان می‌دهند.

متغیر «پارتی‌بازی و فامیل‌بازی در ادارات و سازمان‌ها» در گرمسار از سطح متوسط استان بالاتر است. همچنین در زمینه خدمات بهداشتی-درمانی توزیع درستی صورت نگرفته است. غرب استان حجم زیادی از توسعه استان را به دوش می‌کشد که این موضوع آلودگی هوای گرمسار را در پی داشته که به‌نوبه خود حقوق شهروندی را تحت الشعاع خود قرار داده است. در میامی نیز شهروندان به بروکراسی اداری و عدم رعایت حقوق شهروندی در سازمان‌ها انتقاد و اعتراض داشته‌اند. در شهرستان مهدیشهر نیز می‌توان به مواردی

همچون توزیع نامناسب زیرساخت‌های آموزش عالی و خدمات بهداشتی و درمانی اشاره کرد این امر منجر به افزایش رفت و آمد از مهدیشهر به مراکز مجاور و به‌ویژه مرکز استان شده است. تنش آبی نیز در اغلب شهرستان‌ها به‌ویژه مهدیشهر مشهود است که می‌تواند در صورت کم‌توجهی آثار سوء اجتماعی را در پی داشته باشد.

۴. بحث

هر یک از تحقیقات موردی (داخلی و خارجی) که در این بخش بدان‌ها اشاره شد بر جنبه یا جنبه‌هایی از حکمروایی اشاره کرده‌اند و اغلب بر مقیاس خرد متمرکز شده‌اند. بنابراین، تحقیق حاضر که به بررسی و سنجش وضعیت مؤلفه‌های حکمروایی شایسته در استان سمنان می‌پردازد اهمیت بیشتری می‌یابد و نتایج آن می‌تواند مورد استفاده جامعه علمی و محیط‌های سیاستگذاری و تصمیم‌گیری قرار گیرد.

در این پژوهش ارتباط معنی‌دار بین مؤلفه‌های حکمروایی به اثبات رسید که با نتایج تحقیق حاجی علی زاده و همکاران (۱۳۹۵) همخوانی دارد. همچنین نصرتی و شکور (۱۴۰۱) در پژوهش خود در شیراز به توزیع ناعادلانه خدمات اشاره کرده‌اند. در این رابطه باید گفت که توزیع ناعادلانه خدمات منجر به استفاده نادرست از منابع و هدررفت آن می‌شود که به نوبه خود کارایی و اثربخشی اقدامات و طرح‌ها و فرایندها را زیر سؤال می‌برد. در پژوهش حاضر نیز کارایی و اثربخشی ارتباط قوی با سایر مؤلفه‌ها نشان داد. یکی دیگر از موانع تحقق حکمروایی شایسته عدم قانونمندی است که در تحقیق حاضر همچون سایر مؤلفه‌ها در اغلب شهرستان‌های استان وضعیت نامطلوبی را نشان داد که با نتایج تحقیق هیدن (۲۰۱۶) مطابقت دارد. در تحقیق حاضر نیز در ذیل آزمون و سنجش مؤلفه‌ها به دلایل چرایی وضعیت مطلوب یا نامطلوب بودن مؤلفه‌ها در محدوده مورد مطالعه پرداخته شد و عنوان گردید که در تمامی نقاط شهرستان به دلیل امتیاز و میانگین پایین مؤلفه‌های مشارکت، مسئولیت‌پذیری، پاسخگویی، شفافیت، کارایی و اثربخشی و قانونمندی و متغیرهای آن که از سطح متوسط پایین‌تر بوده است، وضعیت حکمرانی در استان، ضعیف ارزیابی می‌گردد.

۵. نتیجه‌گیری

امروزه حکمروایی شایسته با توجه به تأکیدی که بر حضور مردم، سازمان‌های مردم نهاد و بخش خصوصی در تصمیم‌گیری‌ها دارد اهمیت و نقش ویژه‌ای در محافل علمی و علوم مختلف و همچنین نهادها به خود اختصاص داده است. بر این مبنا در پژوهش حاضر به سنجش وضعیت مؤلفه‌های حکمروایی شایسته در نقاط شهری اصلی و پرجمعیت بخش مرکزی هشت شهرستان استان سمنان که نقش مکان مرکزی برای محیط‌های پیرامونی خود دارند پرداخته شد. نتایج حاکی از وضعیت نامطلوب حکمروایی در محدوده مورد مطالعه است.

همچنین برای تحلیل تفاوت میانگین‌های نقاط شهری از آزمون آنوا بهره گرفته شد که نتایج نشان داد اختلاف معنی‌داری بین میانگین شهرهای مورد مطالعه وجود دارد. در مجموع مؤلفه‌های مختلف حکمروایی شایسته وضعیت نامطلوبی را در استان نشان می‌دهند. در این راستا از منظر مسئولیت‌پذیری گرمسار نسبت به بقیه شهرها وضعیت بهتر و آردان وضعیت نامطلوب‌تری را تجربه می‌کنند. از منظر پاسخگویی نیز سرخه نسبت به بقیه شهرها وضعیت بهتر و گرمسار وضعیت نامطلوب‌تری دارند. از منظر شفافیت نیز سرخه نسبت به بقیه شهرها وضعیت مطلوب‌تر و گرمسار وضعیت نامطلوب‌تری دارند. از منظر اثربخشی و کارایی سرخه نسبت به بقیه نقاط وضعیت بهتر و آردان وضعیت نامطلوب‌تری دارند. مؤلفه مشارکت نیز در مجموع وضعیت نامطلوب تلقی شده اما در سمنان و سرخه وضعیت بهتر از سایر نقاط است. مؤلفه قانونمندی نیز نامطلوب تلقی شده اما فقط در سرخه وضعیت مطلوبی را نشان داد. بنابراین شهرستان سرخه در اغلب مؤلفه‌ها وضعیت بهتری را نسبت به سایر نقاط و شهرستان گرمسار نیز در اغلب مؤلفه‌ها وضعیت نامطلوبی را نسبت به سایر نقاط استان نشان داد.

در مجموع برای بهبود وضعیت حکمروایی در استان سمنان راهکارهایی همچون تمرکززدایی از وظایف و اختیارات به سطوح محلی؛ گسترش خدمات دولت الکترونیک؛ تغییر در رویه شبکه استانی و دعوت از شهروندان موفق شهرستان‌های مختلف در شبکه استانی و نشان دادن آیین‌ها و مراسم مختص هر شهرستان در شبکه استانی و دعوت از نخبگان محلی و بهره‌گیری از آنان در شبکه استانی؛ رشد و توسعه نهادهای اجتماعی مثل خانه تسنیم در دامغان؛ طراحی فضاهای مکث و انعطاف‌پذیر و ایجاد خرده‌فروشی به منظور افزایش میزان حضورپذیری در محلات؛ تعیین عملکرد برای هر ناحیه با توجه به قابلیت‌ها؛ سکونت مسئولین و مدیران محلی در ناحیه تحت مدیریت خود برای درک بهتر و عمیق‌تر مشکلات؛ تقویت جامعه‌پذیری و مهارت‌های شهروندی دانش‌آموزان به منظور تربیت مدیران کارآمد و شایسته در آینده با برگزاری کلاس‌های توانمندسازی و کارگاه‌های علمی و عملی؛ تأمین سرانه‌های بهداشتی - درمانی، فضای سبز (پارک‌های محلی و ناحیه‌ای) و آموزشی با هدف افزایش رضایتمندی شهروندان؛ نظارت بر طرح طبقه‌بندی مشاغل در کارخانجات و معادن؛ برگزاری جشنواره‌های محلی در رابطه با صنایع دستی و محصولات کشاورزی به منظور برندینگ (برندسازی) و ساماندهی و تقویت کارگاه‌های بلوک‌زنی؛ تدوین و اجرای طرح‌های توسعه کوچک مقیاس با اعتبارات کم برای نیل به توسعه در بلندمدت؛ شناسایی پروژه‌های نیمه تمام شهرستان و ایجاد مشوق‌های مالی و معافیت‌های لازم با هدف جذب سرمایه‌گذاران بخش خصوصی؛ تأمین نیروی انسانی متخصص و معلمان و دبیران کارآمد آموزش و پرورش از میان دانش‌آموزان و دانشجویان مستعد و نخبه؛ اجرای طرح‌های تثبیت تپه‌های ماسه‌ای با احداث بادشکن، پروژه‌های نهال‌کاری و بذرکاری با استفاده از گونه‌های گیاهی مقاوم با هدف جلوگیری از بیابان‌زایی و کنترل فرسایش بادی؛ استفاده از ظرفیت‌های گردشگری همچون جنگل ابر و خارتوران به عنوان وسیع‌ترین منطقه حفاظت‌شده خاورمیانه، تپه تاریخی بسطام و شاهوار به‌منزله رفیع‌ترین قله البرز شرقی و مجن به‌مثابه طولانی‌ترین شهر پلکانی و فرش طرود در جهت اشتغال‌زایی و افزایش درآمد ساکنین و رونق اقتصاد

محلی و تقویت برندینگ؛ اطلاع‌دادن به مردم در مورد درآمدها و نحوه هزینه‌کردها به تفکیک هر بخش و مقوله با شیوه‌های جدید اطلاع‌رسانی همچون سایت‌ها و سامانه‌های مردمی؛ نظارت بر مناطق ممنوعه به منظور جلوگیری از برداشت‌های بی‌رویه و مقابله با حفر غیرمجاز چاه‌های آب؛ برخورد با تخلفات مدیران و بازدیدهای سرزده مسئولان عالی رتبه استانی به ادارات در جهت آشنایی با نحوه برخورد مدیران و کارمندان با ارباب رجوع و طراحی سامانه و برنامه کاربردی جهت اعلام شکایات و پیگیری برخط وضعیت شکایات مردمی؛ تقویت شفافیت و اطلاع‌رسانی پروژه‌ها و درج اطلاعات مربوط به آن در وبگاه سازمان‌ها و به روز رسانی وبگاه‌های ادارات و سازمان‌ها و درج اقدامات انجام شده در وبگاه‌ها؛ تخصیص حلقه حبله‌رود و تأمین نیاز کشاورزان و تبیین مسئله کم‌آبی و نحوه مصرف بهینه آب برای کشاورزان توسط نیروهای داوطلب، سازمان‌های مردمی و مدیران شهرستان؛ استفاده از نیروهای جهادی و داوطلب برای ساخت مسکن با دوام در مناطق روستایی و کم‌برخوردار؛ رفع منازعات نهادی و مشکلات مالکیتی و زیرساختی آبگرم؛ توسعه عملیات آبخیزداری با هدف حفظ کیفیت آب، تنظیم جریان منابع آبی و حفاظت از منابع طبیعی؛ رفع مشکلات مربوط به بدهی بانکی، کمبود سرمایه در گردش، امور مالیاتی، مسائل ارزی و گمرکی واحدهای صنعتی؛ رفع مشکلات زیرساختی شهرک‌های صنعتی؛ افزایش معافیت‌های مالیاتی اصناف؛ تکمیل پروژه‌های ناتمام با هدف اشتغال‌زایی؛ تسریع در صدور مجوزهای کسب و کار؛ تغییر الگوی کشت و فرهنگ‌سازی اداره کشاورزی، دهیاران و سازمان‌های مردم‌نهاد، نخبگان و معتمدین محلی در این زمینه پیشنهاد می‌شود.

۶. تقدیر و تشکر

از مسئولان و مدیران اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان سمنان و شهروندان و عزیزانی که هر یک به نوعی به ما مشاوره داده و در پر کردن پرسشنامه‌ها یاری رساندند سپاسگزاریم.

۷. تضاد منافع

نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافی را اعلام نکرده‌اند.

کتابنامه

۱. آرای، و.، قاسمی، ا.، و معینی فر، ی. (۱۳۹۶). توصیه‌ای سیاستی موانع تحقق‌پذیری حکمرانی خوب در اداره امور عمومی (مطالعه موردی: فرمانداری و شهرداری شهرستان مینودشت). فصلنامه مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی، ۷ (۲۵)، ۱۳۳-۱۱۳.
۲. برک‌پور، ن. (۱۳۸۱). گذار از حکومت شهری به حاکمیت شهری، پایان‌نامه دکتری شهرسازی دانشکده هنرهای زیبا، تهران: دانشگاه تهران.
۳. برک‌پور، ن.، و اسدی، ا. (۱۳۸۸). گذار از مدیریت شهری به حکمروایی شهری، تهران: انتشارات دانشگاه هنر.
۴. تقی‌پور، ع.ا.، مشایخی، ا. و جعفری، ق. (۱۳۹۷). تحلیل سرمایه‌های اجتماعی در بهبود شاخص‌های حکمروایی خوب شهری (نمونه مطالعاتی: شهر سمنان). فصلنامه برنامه‌ریزی توسعه شهری و منطقه‌ای، ۳ (۶)، ۱۶۸-۱۴۵.
۵. حاجی علی زاده، ج.، موسوی، چ.، و زرافشان، ع. (۱۳۹۵). تحلیلی بر همبستگی بین الگوی حکمروایی شایسته شهری و میزان مشارکت شهروندی (مطالعه موردی شهر شیراز). مجله فضای جغرافیایی، ۱۶ (۵۴)، ۲۶۰-۲۳۷.
۶. حافظ نیا، م. ر. (۱۳۸۸). مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، تهران: انتشارات سمت.
۷. حکمت‌نیا، ح.، موسوی، م.، افشانی، ع.، و ملکی، م. (۱۳۹۶). بررسی و تحلیل حکمروایی خوب شهری در ایران، مورد مطالعه: شهر ایلام. فصلنامه آمایش جغرافیایی فضا، ۷ (۲۴)، ۱۵۲-۱۴۳.
۸. خداپناه، ک. (۱۴۰۰). ارزیابی اثرات حکمروایی شایسته بر زیست‌پذیری روستاها، مورد مطالعه: بخش مرکزی شهرستان اردبیل. فصلنامه برنامه‌ریزی منطقه‌ای، ۱۱ (۴۱)، ۱۰۰-۸۷.
۹. روستایی، ش.، نعیمی مطلق، ش.، و درویشی، ف. (۱۳۹۷). ارزیابی رابطه رضایت شهروندی و الگوی عملکرد مدیریت محلی مبتنی بر شاخص‌های حکمروایی مطلوب شهری؛ مطالعه موردی مناطق ۲، ۵ و ۶ شهر تبریز. فصلنامه جغرافیا و توسعه فضای شهری، ۵ (۲)، ۱۴۴-۱۲۷.
۱۰. روشان، غ.، زیویار پرده‌ای، پ.، و توکلان، ع. (۱۴۰۱). بررسی تأثیر حکمروایی شهری بر تاب‌آوری شهرها (مورد مطالعه: شهر تهران). نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، ۲۲ (۶۷)، ۴۳۷-۴۱۳.
۱۱. صفایی‌پور، م.، امانپور، س.، و نادری چگنی، ز. (۱۳۹۲). ارزیابی و تحلیل میزان تحقق‌پذیری حکمرانی خوب شهری در شهر خرم‌آباد. فصلنامه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری چشم‌انداز زاگرس، ۵ (۱۷)، ۱۳۰-۱۱۵.
۱۲. گنجی، م.، نیازی، م.، و عسکری کویری، ا. (۱۳۹۳). تحلیلی بر فرهنگ شهروندی با تأکید بر آموزش‌های شهروندی. فصلنامه مطالعات جامعه‌شناختی شهری، ۴ (۱۲)، ۱۰۰-۷۵.
۱۳. فرجی‌راد، خ. و کاظمیان، غ. (۱۳۹۱). توسعه محلی و منطقه‌ای از منظر رویکرد نهادی. تهران: سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی.
۱۴. فیروزی، م. ع.، و علیزاده، ه. (۱۳۹۶). تحلیل و پیش‌بینی تحقق رویکرد حکمروایی شهری در مدیریت شهری اهواز. مجله فضای جغرافیایی، ۱۷ (۵۸)، ۲۸۴-۲۶۵.
۱۵. محمدی ده چشمه، م.، و علیزاده، ه. (۱۳۹۳). سنجش شاخص‌های توسعه پایدار منطقه‌ای در استان آذربایجان غربی با بهره‌گیری از مدل تحلیل تشخیص و نشانگرهای فازی. دو فصلنامه اقتصاد و توسعه منطقه‌ای، ۴ (۷)، ۷۹-۵۱.

۱۶. مرادی‌نیا، س. (۱۳۸۹). آسیب‌شناسی توزیع فضایی قدرت سیاسی در کلانشهر تهران با تأکید بر حکمروایی شهری. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، تهران: دانشگاه تهران، دانشکده جغرافیا.
۱۷. مرکز آمار ایران. (۱۳۹۵). گزیده نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن، استان سمنان.
۱۸. ملک حسینی، ع. (۱۳۹۶). بررسی نقش حکمروایی خوب شهری در مدیریت و برنامه‌ریزی گردشگری شهر سمنان. فصلنامه نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی (جغرافیای انسانی)، ۹ (۳)، ۱-۲۳.
۱۹. مهدیزاده، ج. (۱۳۸۰). بسوی شهرسازی دموکراتیک. فصلنامه مدیریت شهری. ۵، ۵۷-۴۴.

20. Evans, B., Robert Evans, R., & McLaren, D. (2005). *Governing sustainable cities*. UK and USA: Earthscan.
21. Fagotto, E., & Fung, A. (2006). Empowered participation in urban governance: the Minneapolis neighborhood revitalization program. *International Journal of Urban and Regional Research*, 30 (3), 638-55.
22. Heijden, J. (2016). Opportunities and risks of the 'new urban governance' in India: to what extent can it help addressing pressing environmental problems?. *RegNet Research Paper*. 107, School of Regulation and Global Governance.
23. Mattijssen, T.J.M., Buijs, A.A.E., Elands, B. H.M., Arts, B.J.M., van Dam, R.I. & Donders, J.L.M. (2019). The transformative potential of active citizenship: understanding changes in local governance practices. *Sustainability*, 11, 1-16.
24. Mossberger, K. (2007). *The many meaning of how should we develop research and theory?*. A global look at urban and regional governance the state-market-civic nexus. Georgia: Halle Program on Governance, Emory University Atlanta.
25. UN. ESCAP. (2009). *What is good governance?* United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific, 1-3
26. UNESCAP & UNDP. (2006). *Good governance is perhaps the single most important factor in eradicating poverty and promoting development*. Supporting The Achievement of Millennium Development Goals in Asia and the Pacific (Phase II), RAS/04/061, March 2004-December 2006, 1-6
27. UN-HABITAT. (2009). *Urban governance index (UGI) a tool to measure progress in achieving good urban governance*. UN-HABITAT.
28. USAID. (2015). *Guide to the good governance barometer*. USAID.
29. UNDP. (2011). *Towards human resilience: sustaining MDG progress in an age of economic uncertainty*. UNDP.
30. World Bank. (2011). *World bank social development strategy: mid-cycle implementation progress report (MCIPR)*. Washington, DC: World Bank.